

2. Tsvaigert, K., & Kiotts, X. (2000) *Introduction into comparative law in the field of private law*. Moskva : Mezhdunar. otnosheniia (in Rus.).
3. Gurkovskiy, M.P. (2011). Valuable potential of the educational function of comparative law. In Yu.S. Shemshuchenko, & I.S. Hritsenko etc. (Eds.), *Comparative Law: Current State and Prospects for Development* (pp. 59–68). Kyiv (in Ukr.).
4. Tiurina, O.V. (2015) Prospects for the development of Comparative Law. *Naukovyi visnyk Natsionalnoi akademii vnutrishnikh sprav (Scientific Bulletin of the National Academy of Internal Affairs)*. 1, 19–27 (in Ukr.).
5. Marchenko, M.N. (1999). Place and Role of Comparative Law in the system of legal education. *Pravovedenie (Law studying)*, 1, 215–224 (in Rus.).
6. Website of the American Society of Comparative Law (ASCL). Retrieved from <http://www.comparativelaw.org/>
7. Saidov, A.H. (2003). *Main legal systems of modernity*. Moskva : Yurist (in Rus.).
8. Marchenko, M.N. (2001). *Comparative Law. General Part*. Moskva: Zertsalo (in Rus.).
9. Zakirova, S.G. (2015). Problems and prospects of formation of a legal comparativistics as independent science. *Yurist-Pravoved (Jurist-Lawyer)*, 4(71), 12–17 (in Rus.).
10. Yatsyshyn, M. (2012). *Status and perspectives of Comparative Studies in Ukraine: Open Lecture*. Lutsk: Volyn. nats. un-t im. Lesi Ukrayinky (in Ukr.).
11. Tsimmerman, R. «Double crossroads»: a comparison of the Scottish and South African rights Retrieved from <http://www.dirittoestoria.it/iusantiquum /articles/Zimmermann-Confronto-diritto-scozzese-sudafricano.htm> (in Rus.).

УДК 342.9

Коссе Д. Д.*

кандидат юридичних наук, доцент,
ДВНЗ «Київський національний університет
імені Вадима Гетьмана»,
Київ, Україна. Dmkocce@gmail.com

РЕЖИМ НАЙБІЛЬШОГО СПРИЯННЯ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

Анотація. Розглядаються підходи правового режиму найбільшого сприяння в економіці України. Серед таких, по перше, режим найбільшого сприяння в односторонньому порядку законодавчим органом країни по відношенню до визначених суб'єктів або територій. По-друге, застосування норм матеріального та процесуального права в окремих галузях економіки за умови чіткої стратегії перспективного розвитку держави та визначення місця країни в системі глобального розподілу праці. По-третє, застосування режиму найбільшого сприяння до окремо визначених груп суб'єктів господарювання або до відповідних територій в частині розміщення на них виробничих процесів. По-четверте, реалізація вимог до змісту режиму найбільшого сприяння: забезпечення спеціального статусу окремих суб'єктів; забезпечення процесуальних можливостей захисту суб'єкту господарювання від держави та відповідальності держави у разі порушення заздалегідь встановлених прав суб'єкта господарювання; визначення суті та обов'язкових умов існування режиму найбільшого сприяння в економіці, забезпечення однакового розуміння цих норм та їх однакового застосування; визначення юридичної відповідальності за ефективне

* Kosse D.D. Ph.D. in Law, Associate Professor, Kyiv National Economic University named after Vadim Hetman, Kyiv, Ukraine. Dmkocce@gmail.com

виконання встановлених показників щодо реалізації правових режимів в економіці країни.

Ключові слова: правовий режим, режим найбільшого сприяння, економіка України

Аннотація. Рассматриваются подходы правового режима наибольшего благоприятствования в экономике Украины. Среди таковых, во-первых, режим наибольшего благоприятствования в одностороннем порядке законодательным органом страны по отношению к определенным субъектам либо территориям. Во-вторых, применение норм материального и процессуального права в отдельных отраслях экономики при четкой стратегии перспективного развития государства и определения места страны в системе глобального разделения труда. В-третьих, применение режима наибольшего благоприятствования к отдельно определенным группам субъектов хозяйствования или на соответствующих территориях в части размещения на них производств. В-четвертых, реализация требований к содержанию режима наибольшего благоприятствования: обеспечение специального статуса отдельных субъектов; обеспечение процессуальных возможностей защиты субъекта хозяйствования от государства и ответственности государства в случае нарушения заранее установленных прав субъектов хозяйствования; определение сути и обязательных условий существования режима наибольшего благоприятствования в экономике, обеспечение единообразного понимания этих норм и одинакового их применения; определение юридической ответственности за эффективное выполнение установленных показателей по реализации правовых режимов в экономике страны.

Ключевые слова: правовой режим, режим наибольшего благоприятствования, экономика Украины.

Abstract. Different approaches upon the most privileged legal regime in economy of Ukraine are characterized. Among them, firstly, establishment of the most privileged legal regime unilaterally by the parliament of the country in relation to specific subjects or areas. Secondly, application of the norms of material and procedure law in certain sectors of economy under establishment of a clear strategy for future development of the state and determining the place of the state in the global division of labor. Thirdly, application of the most privileged regime to separately determined groups of the subjects of business or to the respective territories in dimension of placing on them productive processes. Fourthly, realization of requirements to the content of the most privileged regime: ensuring special status of individual subjects; ensuring procedural protection capabilities of the subject of business from the state, and the state responsibility in the case of violation of beforehand established rights of the subject of business; determination of the essence and mandatory conditions of existence of the most privileged regime in economy, ensuring uniform understanding of these rules and their uniform application; determination of legal responsibility for effective implementation of the stated indicators in respect of realization of legal regimes in economy of the state.

Key words: the most privileged legal regime, economy of Ukraine

Постановка проблеми. Правовий режим найбільшого сприяння в економіці — це комплексна категорія, яка визначає та впливає на ті відносини, які повинні бути врегульовані або/та врегулювання яких потребує суб'єкт (учасник) та держава в економічній сфері. Існування та розвиток категорії «правовий режим найбільшого сприяння» пов'язано із необхідністю вирішення, врегулювання та забезпечення практичної реалізації ряду важливих комплексних проблем, що відносяться у більшості до сфери міжнародної та внутрідержавної безпеки, в тому числі і економічної.

Правовий режим найбільшого сприяння в сфері економіки може включати будь-які способи, методи і типи правового регулювання, але при цьому в різному їх сполученні, при домінуючій ролі одних і допоміжній ролі інших. Саме тому неможливо віднести категорію «правовий режим» до однієї із галузей права, визначеною окремим предметом та методом правового регулювання. В цілому правовий режим безпосередньо визначає коло учасників, які можуть застосовувати той чи інший правовий режим здійснення господарської діяльності.

Також правовий режим впливає на зміст правовідносин, тобто на коло прав і обов'язків учасників таких відносин, в тому числі і процесуальних. Крім того, правовий режим впливає на процеси застосування норм, якими регламентується його існування і функціонування, забезпечення стабільності прийнятих норм протягом тривалого часу, забезпечення та гарантування виконання чинного законодавства та захисту прав й інтересів учасників правовідносин, і особливо гарантування та забезпечення права власності.

У цьому контексті постає дуже важливе питання щодо застосування в економіці України різних правових режимів найбільшого сприяння відносно окремих галузей господарських відносин, окремих напрямків діяльності суб'єктів господарювання та держави, щодо розвитку окремих територій в межах держави.

Аналіз попередніх досліджень і публікацій. Актуальність вивчення проблеми правових режимів та правових режимів найбільшого сприяння в економіці визначається науковцями та практиками: Розановим І. С. [1], Алексєєвим С. С. [2], Мицкевичем А. В. [3], Явичем Л. С., Рейхером В. К., Мамутовим В. К. Проте, не зважаючи, що ряд науковців надавали увагу питанню правового режиму найбільшого сприяння в економіці, у більшості науковий аналіз, здійснений ними, стосується загальних норм та характеристик. Тому поза увагою лишається проблематика конкретного опису умов застосування правового режиму найбільшого сприяння в економіці, методів та способів застосування права, прийняття законодавчих рішень, процедур застосування та визначення кола суб'єктів, обмежень щодо застосування задля захисту від зловживань з боку суб'єктів господарювання, державних органів, органів управління таким режимом. Але гармонійна стабільність матеріальних і процесуальних норм, виважена, розрахована та спланована економічна позиція, яка закріплена законодавчими нормами забезпечує умови розвитку економіки в цілому й позитивно впливає на застосування режиму найбільшого сприяння. У свою чергу, вищезазначені результати дають позитивний ефект для бізнесу, держави, збільшують можливості зайнятості населення та життєзабезпечення населення на відповідній території.

Метою статті є аналіз досвіду застосування режиму найбільшого сприяння в економіці й можливостей його застосування в сучасних реаліях України.

Основні результати дослідження. Категорія правового режиму найбільшого сприяння та можливості його застосування всередині країни може розглядати в декількох аспектах. Багато десятиріч режим найбільшого сприяння розглядається як один з найважливіших юридичних інструментів нормального здійснення міжнародних торгово-економічних зв'язків. Держави, зацікавлені в рівноправному і взаємовигідному економічному співробітництві, прагнуть будувати його на основі взаємності.

Найбільше сприяння — це договірний режим і визначення його обсягу — справа саме договірних сторін. Таке тлумачення цієї категорії було пануючим протягом останніх сторіч. Сторони можуть поширити дію цього режиму на сферу економічних відносин, можуть обмежити його дію лише питаннями торгівлі, мореплавства, визначеної сфери взаємодії тощо, можуть домовитися про його застосування тільки по окремих галузях регулювання економічних відносин (наприклад, щодо митного оподаткування або митного режиму в цілому).

Поряд з винятками обмежувального характеру чинне законодавство передбачає і виключення стимулюючого характеру у вигляді пільг (не тільки фінансових) для іноземних інвесторів, що можуть бути встановлені в інтересах соціально-економічного розвитку держави або суспільства. Види пільг і порядок їх надання встановлюються внутрішнім законодавством країни (наприклад, податковим).

У міжнародній торгівлі режим найбільшого сприяння означає порядок, при якому рівень мита і інших зборів, стягнутих при імпорті товарів із країни, що користується таким режимом, не повинен бути вище аналогічних митних платежів та зборів, що накладаються на товари будь-якої іншої країни. Те ж стосується і різних, пов'язаних з торгівлею, формальностей і процедур. Тобто режим найбільшого сприяння в економіці передбачає лише рівний з іншими торговими партнерами (не дискримінаційний) статус, а не будь-які особливі претензії чи пільги.

Як правило, рівні митного оподаткування всіх країн не залишаються незмінними, а міняються в залежності від ситуації у системі міжнародного поділу праці, інтеграційних процесів у світі тощо. У цілому ж характерна тенденція (зокрема, для розвинутих країн Світу) до поступового зниження митних податків. Так за останні 40 років їх рівень знизився більш ніж на 3/4.

Хоча у зв'язку із зміною економічної політики деяких держав, застосування санкцій щодо Російської Федерації, зміни економічних відносин із азійськими країнами, фактично економічні відносини, переходять до іншої фази правового регулювання, в якій саме і відображається підхід до застосування правових режимів як комплексних заходів міжнародного правового регулювання або захисту, а можливо і нападу на економіки інших країн. Не зважаючи на це, важливо пам'ятати, що взаємність є одним із основних принципів міжнародного торговельного й інвестиційного співробітництва. Однак багато актів міжнародно-правового характеру передбачають порушення даного принципу, насамперед, відносно країн, що розвиваються. Подібні положення містяться, наприклад, у ст.19 Хартії економічних прав і обов'язків держав ООН [4], яка встановлює у відношенні країн, що розвиваються, преференційний, невзаємний і недискримінаційний режим. У минулому такий режим надавався торгівлі між колоніальними країнами і їх метрополіями. СРСР і інші соціалістичні країни надавали особливі преференції для підтримки національної економіки країн, що розвиваються.

Отже, правовий режим найбільшого сприяння також може надаватися як на умовах взаємності між державами, так і без застосування цієї умови. У тому випадку, коли режим найбільшого сприяння надається без умови взаємності, мова йде про абсолютне найбільше сприяння. Саме такий режим, його стабільність дають змогу окремим територіям отримати інвестиції заради розвитку економіки за умови підтримки державною інфраструктурних проєктів: транспорту, зв'язку тощо на належному рівні, достатньому для розвитку бізнесу.

Значення принципу найбільшого сприяння варто показати на прикладі торгово-економічних відносин між США і Радянським Союзом. 18 жовтня 1972 р. між СРСР і США було підписано угоду про торгівлю, яка передбачала надання сторонами один одному режиму найбільшого сприяння в питаннях митного обкладання, зборів і інших формальностей при імпорті та експорті товарів. Засто-

сування в торгівлі з СРСР цього принципу могло б спричинити значні збитки для США, і саме тому не застосовувалося в повному обсязі.

Таким чином, держава Україна в цьому випадку може визначати та застосовувати особливий правовий режим найбільшого сприяння для розвитку відповідної території або розвитку відповідної галузі економіки, сфери господарювання шляхом, наприклад, застосування чинного українського законодавства з питань публічно-комерційного партнерства (в тому числі в односторонньому порядку), відкриваючи свої ринки товарів та послуг для нерезидентів України. Для такого випадку економісти мають виробити модель і сутність економічного впливу на суб'єктів господарювання у визначеній сфері, а юристи збудують правову конструкцію, яка забезпечить розуміння загальних та спеціальних правил й однакове їх застосування у будь-яких випадках.

З юридичного боку найбільш важливими напрямками обґрунтування та фіксування процесів будуть напрямки врегулювання в правовому режимі найбільшого сприяння таких питань:

- забезпечення можливості реалізації спеціального статусу окремих суб'єктів, на яких буде розповсюджуватися правовий режим, зміст їх правосуб'єктності, виникнення, зміни та припинення такого статусу та відповідальність за зловживання тими можливостями, які надає статус, й порушення;

- забезпечення процесуальних можливостей захисту суб'єкта господарювання від держави, та відповідальності держави у разі порушення заздалегідь встановлених його прав;

- визначення суті та відповідних обов'язкових умов існування режиму найбільшого сприяння в економіці, забезпечення однакового розуміння цих норм та однакового їх застосування;

- визначення юридичної відповідальності за ефективне виконання встановлених економістами КРІ (англ. Key Performance Indicators — ключові показники ефективності) показників щодо реалізації визначених правових режимів в економіці країни.

Саме така близька та сумісна робота економістів та юристів задля встановлення й функціонування ефективних правових режимів в економіці, зможе забезпечити економічний розвиток України в подальшому й визначення її достойного місця в системі глобального розподілу праці.

На сьогодні Урядом створено програму розвитку України 2050, але її реалізація, особливо в частині економічних реформ, можлива лише у разі юридичного фіксування відповідальних осіб, регламентування їх правової відповідальності, повноважень органів управління цією програмою, їх правосуб'єктності, можливої участі недержавних суб'єктів у її реалізації, визначення можливостей самостійної реалізації суб'єктами господарювання умов цієї програми тощо. Саме такий підхід застосовується у багатьох країнах світу, саме такий досвід реалізації фактично комплексного підходу до вирішення економічних проблем дає позитивні результати.

Важливо розуміти, що інструментарій та механізми застосування особливих правових режимів загально відомі в юридичній науці. Незважаючи на це, на сьогодні, фактично, ця правова категорія отримує новий подих у результаті закладення законодавцем, правозастосовчими органами правових конструкцій, які виходять за межі конкретно визначених галузей права і можуть об'єднувати

окремі механізми, методи правового регулювання різних за сутністю галузей права. Взяти, для прикладу, ті, які регламентують для визначених суб'єктів особливий режим оподаткування господарських операцій, особливий режим найму іноземних спеціалістів, спрощення для них візових обмежень та дозволів, особливості укладання і реєстрації окремих видів правочинів, систему захисту права власності на інвестиції та майно.

Такий комплексний підхід може мати в законодавчому полі такі форми:

- комплексний підхід до врегулювання (самого врегулювання) відповідних суспільних відносин;
- своєрідна систематизація в одному нормативному акті єдиного комплексного підходу до суб'єктів, територій та/або напрямків господарської діяльності;
- інструмент спрощення застосування вже вкрай складного та заплутаного чинного українського законодавства;
- визначення пріоритетних напрямків розвитку бізнесу, стратегічні пріоритети та місце національних компаній в міжнародному розподілі праці.

У більшості випадків в Україні режим найбільшого сприяння встановлюється, змінюється та припиняється на основі відповідних договорів України з іншими державами і застосовується в сфері зовнішньої торгівлі до відповідних суб'єктів господарської діяльності (правові норми СОТ [5], право країн Європейського Співтовариства). Хоча існують і правові режими, які визначають сприяння в розвитку конкретних галузей економіки, економічних процесів та правовідносин. При цьому в міжнародному публічному та приватному праві розглядається в більшості режим найбільшого сприяння відносно особливого фінансового режиму (режиму оподаткування), особливого митного режиму перетину митного та державного кордону товарами, послугами, фінансами та особами (адміністративне та митне право), тощо.

Таким чином, правовий режим найбільшого сприяння в економіці можна характеризувати, як цілий пласт правових норм, знань, наукових поглядів. Значений режим повинен визначати та оформлювати пріоритетні й стратегічні напрямки розвитку економіки на території державі. Виникнення та існування в державі такого режиму, а можна сказати і цілої низки таких режимів щодо окремих галузей економіки або окремих територій, є найважливішим елементом законодавчого оформлення тих економічних процесів, які виникають в українській державі за останні роки. Основною умовою застосування відповідних режимів найбільшого сприяння повинен стати ґрунтовний економічний аналіз можливостей застосування таких режимів, його вплив на населення країни і його зайнятість.

Виникнення передумов для існування та розвитку категорії правового режиму найбільшого сприяння всередині держави визначається необхідністю для України визначитися із своїм місцем в міжнародному розподілі праці, створенні доданої вартості в окремих галузях виробництва, відновленням розвитку економіки та зайнятості населення.

На сьогодні в світі питання щодо простого постачальника сировини на світові ринки для країни є не надто актуальним, оскільки в цій категорії товарів достатньо мала частка доданої вартості й, переважно, сировина, яка дешевшає. Ще більшим постає питання щодо забезпечення необхідними товарами внутрішнього ринку, а саме зменшення залежності від імпорту та імпорتنих цін. Саме

за допомогою комплексного вирішення, комплексного підходу, як до концепції економічного розвитку країни, стратегії розвитку визначених галузей економіки або територій, так і до правової форми, законодавчого оформлення, та визначення ефективної юридичної практики застосування цієї стратегії можна визначити й направити розвиток економіки України в цілому.

Для такого комплексного підходу до вирішення питання економічного розвитку України може бути застосована конструкція правового режиму найбільшого сприяння, яка повинна включати в себе елементи не тільки і, навіть, не стільки внутрішнього законодавства, а й гармонізуватися із нормами Угоди про Асоціацію між Україною та Європейським Союзом [6], нормами Угоди про заснування Світової організації торгівлі [7] (із нормами Угоди про приєднання для України [8]). Більш того, дуже важливим в цьому питанні є максимальне спрощення процедур, практики застосування всього що стосується розвитку бізнесу та максимального забезпечення права власності на інвестиції, майно, грошові кошти, в тому числі із можливістю використання для цього норм законодавства та судової практики інших країн, яким будуть довіряти інвестори, як внутрішні, так і зовнішні. Пріоритетом захисту повинні стати саме інвестиції. Саме тому, зміст й умови правового режиму найбільшого сприяння в сфері економіки повинні включати будь-які способи, методи і типи правового регулювання, але при цьому в різному їх сполученні, при домінуючій ролі одних і допоміжній ролі інших.

У зв'язку з цим по суті і неможливо привести категорію правового режиму найбільшого сприяння до якоїсь однієї галузі права, визначити окремим предметом та методом правового регулювання.

В цілому правовий режим найбільшого сприяння впливає на зміст правовідносин, тобто на коло прав і обов'язків учасників таких відносин, в тому числі і процесуальних, безпосередньо визначає коло учасників, які можуть застосовувати той чи інший правовий режим найбільшого сприяння здійснення господарської діяльності, процедури застосування таких норм, забезпечення стабільності прийнятих норм протягом тривалого часу, забезпечення та гарантування виконання чинного законодавства та захисту прав та інтересів учасників правовідносин і особливо гарантування та забезпечення права власності. Враховуючи вищезначене, не обов'язково, що до одного суб'єкта господарювання може застосовуватися лише один правовий режим найбільшого сприяння. У цьому контексті актуалізується питання щодо застосування в економіці країни різних правових режимів найбільшого сприяння щодо окремих галузей господарських відносин, окремих напрямків діяльності суб'єктів господарювання та держави, щодо розвитку окремих територій в межах України.

В науці існують погляди, що правовий режим навіть можна ототожнювати із правовою системою в державі в цілому, а режим найбільшого сприяння в свою чергу можна розглядати як елемент правового режиму. По суті правовий режим найбільшого сприяння в будь-якому разі похідна від правової системи в цілому, має більш вузький предмет регулювання, особливості законодавчого оформлення [9, с. 27], а найбільш важливими елементами змісту правового режиму найбільшого сприяння в економіці як правило, постають:

– особливості правового статусу, його набуття та припинення такого статусу щодо суб'єктів господарювання, в тому числі в процесі реєстрації, здійснення,

припинення господарської діяльності на конкретних територіях і у сферах господарської діяльності;

– особливості здійснення господарської діяльності на конкретних територіях та/або сферах господарської діяльності;

– особливі умови правового забезпечення фінансово-правового режиму (публічних фінансів);

– особливості руху та моніторингу руху капіталів (приватних фінансів) та товарів;

– особливості правового забезпечення руху фізичних осіб, особливості працевлаштування, освіти фізичних осіб [10].

У випадку із Україною, входженням до Світової організації торгівлі та особливостями набуття Україною правового статусу асоційованого учасника Європейського співтовариства, вище зазначені елементи змісту правового режиму змінюються, адаптуються та імплементуються у разі застосування правових режимів найбільшого сприяння щодо визначених суб'єктів господарювання, видів господарської діяльності, визначених територій. Наприклад, це стосується режиму найбільшого сприяння для розвитку вітчизняного товаровиробника. При цьому таке застосування може бути різним. Можливим є застосування режиму найбільшого сприяння як до економіки держави в цілому, так і до окремих галузей економіки чи до відповідних територій держави. Але, у будь-якому разі, необхідно комплексно підходити до питання місця відповідної галузі або території в системі економічних зв'язків всередині держави, конкурентоспроможності галузі на міжнародних ринках, перспектив та системи інфраструктури відповідної території, потенціалу галузі та/або території. Особливо це має значення у зв'язку із негативним досвідом застосування в Україні вільних економічних зон та їх особливого режиму, в тому числі оподаткування.

Це питання актуально постає вже протягом останніх двох років, коли, вартість робочої сили в Україні фактично відповідає китайській, але освіта та досвід персоналу має більш високий потенціал, при цьому інфраструктурні та природні можливості України більш доступні для Європи ніж будь-які азійські. У зв'язку з цим великі корпорації готові будувати виробництво близько до Європи, але їм необхідні умови для розвитку, юридичні гарантії здійснення господарської діяльності, судові гарантії захисту права їх власності на інвестиції й майно.

Висновки:

1. Встановлення правового режиму найбільшого сприяння може бути здійснено в односторонньому порядку законодавчим органом країни по відношенню до визначених галузей економіки або територій.

2. Встановлення або зміна правового режиму в окремих галузях економіки або на визначених територіях є можливим за умови встановлення чіткої стратегії перспективного розвитку держави або окремої території в державі та визначення їх місця в системі глобального розподілу праці.

3. Обов'язковим вимогами до змісту та законодавчих умов режиму найбільшого сприяння повинні бути:

– законодавче забезпечення можливості реалізації спеціального статусу окремих суб'єктів, на яких буде розповсюджуватися правовий режим, зміст їх правосуб'єктності, виникнення, зміни та припинення такого статусу для

суб'єктів господарювання та відповідальність за зловживання та порушення тими можливостями, які надає статус;

– законодавче забезпечення процесуальних можливостей захисту суб'єкту господарювання від держави та відповідальності держави у разі порушення за-здалегідь встановлених прав суб'єкта господарювання;

– законодавче визначення суті та відповідних обов'язкових умов існування режиму найбільшого сприяння в економіці, забезпечення однакового розуміння цих норм та однакового застосування;

– визначення юридичної відповідальності за ефективне виконання встановлених економістами КРІ показників щодо реалізації визначених правових режимів в економіці країни.

4. Правова форма застосування такого режиму може мати декілька варіантів в залежності від економічних пріоритетів:

– це комплексний підхід до врегулювання (саме врегулювання) відповідних суспільних відносин;

– своєрідна систематизація в одному нормативному акті єдиного комплексного підходу до суб'єктів, територій та/або напрямків господарської діяльності;

– інструмент спрощення застосування вже вкрай складного та заплутаного чинного українського законодавства;

– визначення пріоритетних напрямків розвитку бізнесу, стратегічні пріоритети та місце національних компаній в міжнародному розподілу праці.

5. Вхідження України до Світової організації торгівлі та особливості набуття Україною правового статусу асоційованого учасника Європейського співтовариства встановлюють відповідні вимоги та обмеження до змісту та умов правового режиму найбільшого сприяння і повинні змінюватися, адаптуватися та імплементуватися у відповідності із взятими на себе зобов'язаннями.

Подальше дослідження проблематики встановлення і забезпечення функціонування правового режиму найбільшого сприяння в економіці має бути спрямованим на вироблення механізмів забезпечення правових умов для адекватності економічного ефекту від рівня освіти і кваліфікації трудового потенціалу України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Розанов И. С. Административно-правовые режимы по законодательству Российской Федерации, их назначение и структура / И. С. Розанов // Государство и право. — 1996. — № 9. — С. 84-91.

2. Алексеев С. С. Теория права. 2-е изд. / С. С. Алексеев. — М.: Издательство БЕК, 1995. — 320 с.

3. Мицкевич А. В. Соотношение системы советского права с системой советского законодательства / А. В. Мицкевич // Ученые записки ВНИИСЗ. — Вып. 11. — М., 1967. — С. 3-24.

4. Хартия экономических прав и обязанностей государств [Электронный ресурс]. — Режим доступа: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_077

5. Генеральна угода про торгівлю послугами між країнами СOT. Стаття 2989 // Офіційний вісник України від 12.11.2010 р. — 2010. — № 84. — С. 482.

6. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої

сторони [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/984_011

7. Угода про заснування Світової організації торгівлі [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/981_049

8. Протокол про вступ України до Світової організації торгівлі. Женева, 5 лютого 2008 року [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/981_049

9. Коссе Д. Д. Значення та сутність правового режиму в правовій системі України / Д. Д. Коссе // Часопис Київського університету права. — 2010. — Вип. 2. — С. 25-29.

10. Коссе Д. Д. Правовий режим та правова система (ознаки та співвідношення) / Д. Д. Коссе // Актуальні проблеми юридичної науки: Збірник тез Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених «Сьомі осінні юридичні читання». Частина друга. — Хмельницький: ХУУП, 2008, — С. 81 — 83.

REFERENCES

1. Rozanov, Y. S. (1996). The administrative and legal regimes in legislation of the Russian Federation, their appointment and structure. *Gosudarstvo I pravo (State and Law)*, 9, 84-91 (in Rus.).

2. Alekseev, S. S. (1995). *The theory of law*. Moscow: Izdatelstvo BEK (in Rus.).

3. Mytskevych, A. V. (1967). Alignment of Soviet law to the Soviet system of law. *Uchonye zapiski VNIISZ (Scientist notes of VNIISZ)*, 11, 3-24 (in Rus.).

4. *The Charter of Economic Rights and Duties of States*. Retrieved from http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_077 (in Rus.).

5. The General Agreement on Trade in Services between the WTO. Article 2989. (2010). *Ofitsialnyi visnyk Ukrainy (Official Bulletin of Ukraine)*, 84, 482 (in Ukr.).

6. *The Association Agreement between Ukraine, on one hand, and the European Union, the European Atomic Energy Community and their Member States, on the other hand*. Retrieved from http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/984_011 (in Ukr.).

7. *Agreement Establishing the World Trade Organization*. Retrieved from http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/981_049 (in Ukr.).

8. *Protocol on Ukraine's accession to the World Trade Organization. Geneva, February 5, 2008*. Retrieved from http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/981_049 (in Ukr.).

9. Kosse, D. D. (2010). Significance and essence of the legal regime in the legal system of Ukraine. *Chasopys Kyivskogo universytetu prava (Journal of Kyiv University of Law)*, 2, 25-29 (in Ukr.).

10. Kosse, D. D. (2008). The legal regime and legal system (features and correlation). In *Actual problems of legal science: Abstracts of the International Scientific Conference of Young Scientists «Seventh legal autumn reading.»* (Vol.2, pp. 81-83). Khmelnytskyi: KhUUP (in Ukr.).